

EL ZOO DE VALÈNCIA: VOLER NO ÉS PODER

Juli Peretó

Els zoos tenen un origen lligat a les exploracions del segle XIX i les col·leccions zoològiques derivades d'aquestes. Naixeren, doncs, amb el propòsit d'apropar la visió d'animals grans i exòtics a una ciutadania amb poques possibilitats de viatjar. Actualment hi ha zoos hereus d'aquell origen però que han estat profundament reformats, evolucionant des de les antigues cases de feres per a ser admirades cap a centres compromesos amb la rehabilitació d'espècies en perill d'extinció, com també amb l'educació del públic en la conservació de la natura.

La Unió Internacional de Directors de Jardins Zoològics (IUDZG) ha establert en 1993 les funcions i els objectius que han de marcar-se els zoos amb vista al segle XXI. Les línies fonamentals són tres: la conservació, l'educació ambiental i la investigació. A més, es considera la funció recreativa en la mesura que és útil per al sosteniment de les tres anteriors però mai com un objectiu en si mateixa. La conservació d'espècies en perill és sens dubte el principal argument per a justificar-se dels zoos. Tanmateix, les crítiques són nombroses. Remarquem la d'Edward O. Wilson, que assenyala la impossibilitat d'una conservació eficaç *ex situ* —ço és, fora dels ecosistemes naturals dels mateixos animals— considerant el ritme actual de pèrdua de biodiversitat (vegeu *La diversidad de la vida*, pp. 331 i ss., Crítica, 1992).

És per això que molts dels grans zoos dediquen esforços a la conservació *in situ* —és a, dir la conservació dels espais naturals directament. Pel que fa a l'educació del públic, la qualitat d'aquesta dependrà moltíssim de les condicions d'exhibició dels animals. Això vol dir que les col·leccions zoològiques han de permetre l'associació dels animals en grups socials gairebé naturals pel que fa a grandària i composició, cosa que comporta un notable encariment de les instal·lacions —dit d'altra forma, la tendència no és tenir pocs exemplars de moltes espècies sinó poblacions

nombroses de poques espècies. Quant a la investigació —pròpia de les universitats o en associació amb aquestes— els zoos centren l'atenció sobretot en els problemes que els són propis, com ara l'estrès i benestar dels animals, el comportament, la possibilitat de reproducció i reintroducció en la natura —a propòsit, una recerca que fins ara ha donat uns resultats pobríssims amb tan sols tres o quatre espècies rehabilitades en tot el món.

El zoo de València ubicat en l'antic Hort del Rei, als Jardins dels Vivers, incompleix palmàriament tots i cadascun dels criteris de la IUDZG, segons l'informe d'ADENA-WWF: cap dels animals engabiats participa d'un programa de conservació, és el

contraexemple més punyent d'un zoo per a l'educació de la ciutadania i no hi ha constància de cap investigació científica de relleu. Considerem, doncs, que a València partim absolutament de zero, tant pel que fa a instal·lacions com a col·leccions zoològiques o a l'equip humà i científic que s'ha de fer càrrec del zoo —i tot això no sempre ha quedat suficientment clar davant l'opinió pública. Per tant, la solució més digna seria el tancament de les actuals instal·lacions amb la decisió sobre la destinació de l'actual col·lecció zoològica. I després, sense aquesta pressió, encetar la discussió pública i —si no és demanar massa per als usos i costums de la ciutat—

científica de quin és el zoo que València *pot* —abans que *vol*— tenir. Perquè per iniciar i acabar amb èxit projectes de molta envergadura social i ciutadana —capitalitat cultural, Biblioteca Valenciana, Ciutat de les Ciències, ara amb les Arts afegides, el major Parc Oceanogràfic d'Europa, això sí, a dos quilòmetres de la mar, etc.— voler no és poder. O la ciutat de València preferirà tenir un fragment de sabana africana a les seues portes mentre el nostre patrimoni natural fa pena i s'empobreix més ràpidament del que el podem ni tan sols estudiar...

**“EL ZOO DE VALÈNCIA,
UBICAT ALS JARDINS DE
VIVERS, ES EL
CONTRAEXEMPLE MÉS
PUNYENT D'UN ZOO PER A
L'EDUCACIÓ DE LA
CIUTADANIA”**

